

USTVARJALCI REVIJE ACROCEPHALUS SKOZI NJENO 25-LETNO ZGODOVINO (1980 – 2004)

The creators of the journal *Acrocephalus* through its 25-year history (1980 – 2004)

S pričujočo številko stopamo v jubilejni 25. letnik revije *Acrocephalus*, torej proslavljamo 25 let njenega kontinuiranega izhajanja. Ob tej obletnici pa ne smemo pozabiti, da je 25-letno življenje revije omogočala predvsem skupina zagnanih ljudi, ki so vsak po svoje prispevali k izidu sleherne številke. Gonilo dela je bila ljubezen do ptic in narave ter radovednost, kje in kako ptice živijo, koliko jih je in kaj omogoča ter tudi onemogoča njihov obstanek. Vsaka revija potrebuje srce, torej nekoga, ki jo idejno in stvarno oblikuje, nekoga, ki poskrbi za zametek, zorenje in rojstvo vsake številke, kajti vsakič, ko številka izide, to pomeni zaključek in spet nov začetek uredniškega procesa, kolesa, ki se nikdar ne ustavi. Pred 25 leti, leta 1980, je to kolo zagnal Iztok Geister, prvi glavni urednik in oče revije *Acrocephalus*. Z zadovoljstvom ugotavljam, da se to kolo vrti še danes, a hkrati postaja tudi vse večje. Geister je kot glavni urednik reviji *Acrocephalus* posvetil kar 20 let svojega strokovnega ornitološkega udejstvovanja, danes lahko rečemo, da zelo uspešno! *Acrocephalus* je torej zgodba o uspehu, in skupaj z Borutom Štumbergerjem, drugim glavnim urednikom revije, in mano, kot tretjim, lahko rečeva, da sva počaščena, da sva lahko soustvarjala del te zgodbe.

Glavni uredniki / Editors-in-Chief:

IZTOK GEISTER, 1980 – 1999

BORUT ŠTUMBERGER, 1999 – 2001

AL VREZEC, 2002 –

Uspešno izdajanje in ustvarjanje revije pa ni mačji kašelj. Čeprav je glavni urednik res tisti, ki reviji daje življenjsko moč, mu je ne bi uspelo izdajati brez učinkovite uredniške ekipe sourednikov in urednikov za posamezna področja. Če je to le nekako šlo do leta 1987, je *Acrocephalus* s svojo rastjo kasneje presegel okvir še obvladljivega dela za zgolj enega človeka. Tako je uredniku Geistru leta 1988 priskočil na pomoč prvi tehnični urednik Rudolf Tekavčič, uredniška ekipa pa se je v nadaljnjih letih še povečala in pod različnimi glavnimi uredniki tudi spreminjala.

Souredniki / Assistant Editors:

ANDREJ FIGELJ (tehnični urednik), 2002 –

BOŽA JANŽEKovič (svetovalka za bibliografsko in informatično oblikovanje), 1999 – 2000

DR. PRIMOŽ KMECL (sourednik), 1999 – 2001

BOJAN MARČETA (urednik za fotografijo), 1992 – 1995

SLAVKO POLAK (urednik za ilustracijo), 1992 – 1999

IGOR PUSTOVRH (urednik za fotografijo), 1996 – 1999

ANDREJ SOVINČ (pomočnik glavnega urednika), 1992 – 1999

DR. BOŠTJAN SURINA (sourednik), 2002 –

BORUT ŠTUMBERGER (poslovni urednik, sourednik), 2002 –

RUDOLF TEKAVČIČ (tehnični urednik), 1988 – 1994

AL VREZEC (sourednik), 1999 – 2001

Že na samem začetku je imel *Acrocephalus* težnjo po strokovnosti, po čimbolj objektivnem poročanju s terena. To pa mu je uspelo le s skupino uglednih strokovnjakov, zbranih v uredniškem svetu ali odboru, ki so ne le jamčili za strokovno korektnost objavljenih prispevkov, pač pa so v uredniškem postopku tudi aktivno sodelovali kot recenzenti. Recenzije pa so osnovno jamstvo strokovnosti in znanstvenosti, pri čemer je *Acrocephalus* bolj ali manj vztrajal vseh 25 let. In že v prvem uredniškem odboru je uredniku Geistru uspelo k delu pri reviji pritegniti kopico uglednih strokovnjakov, ki so delovali na ozemlju Slovenije: dr. Sergeja D. Matvejeva, dr. Andreja O. Župančiča, Janeza Gregorija, Rada Smerduja, Božidarja Magajno, Dareta Šereta in Iva A. Božiča. Z rastjo pa je v objavo začelo prihajati vse več prispevkov iz tujine, čemur je bilo potrebno prilagoditi tudi uredniški odbor. Tako je leta 1999 pod urednikovanjem Štumbergerja *Acrocephalus* dobil svoj prvi mednarodni uredniški odbor, ki so se mu pridružili strokovnjaki iz Hrvaške (prof. dr. Josef Mikuska), Italije (dr. Kajetan Kravos), Avstrije (dr. Peter Sackl) in Nemčije (dr. Martin Schneider-Jacoby). Ob tem je bil odbor tudi prenovljen in do leta 2004 še nekoliko razširjen. Član uredniškega odbora z najdaljšim stažem tako v odboru kot nasploh med ustvarjalci revije *Acrocephalus* pa je Janez Gregori, ki pri reviji sodeluje že 23 let!

Uredniški odbor, uredniški svet (akademske naslovi so zapisani tako, kot so bili zapisani v reviji *Acrocephalus*) / Editorial Board (with academic titles presented as written in the journal *Acrocephalus*):

DR. MIHA ADAMIČ, 1988 – 1995
DR. BOŠTJAN ANKO, 1996
FRANC BATIČ, 1982 – 1984
IVO A. BOŽIČ, 1980 – 1982
LUKA BOŽIČ, 2002 –
DOC. DR. ANTON BRANCELJ, 2002 –
DR. TATJANA ČELIK, 1999 –
DR. MATIJA GOGALA, 1986 – 1992
JANEZ GREGORI, 1980 – 1999, 2002 –
ANDREJ HUDOKLIN, 1992 – 1999
DR. PRIMOŽ KMECL, 1999, 2002 –
DR. JELENA KRALJ, 2003 –
DR. KAJETAN KRAVOS, 1999 –
PROF. DR. BORIS KRYŠTUFEK, 1982 – 2001
PROF. DR. PETER LEGIŠA, 1999 –
DR. GORDAN LUKAČ, 2002 –
BOŽIDAR MAGAJNA, 1980 – 1982
BOJAN MARČETA, 1999 –
DR. SERGEJ D. MATVEJEV, 1980 – 1995
TOMAŽ MIHELIČ, 2003 –
PROF. DR. JOSEF MIKUSKA, 1999 –
DR. ROGER H. PAIN, 2002 –
ASSOC. PROF. DR. JENÖ J. PURGER, 2002 –
DR. PETER SACKL, 1999 –
DR. MARTIN SCHNEIDER-JACOBY, 1999 –
DR. PETER SKOBERNE, 1999 –
RADO SMERDU, 1980 – 1984
ANDREJ SOVINC, 1991 – 1999
DARE ŠERE, 1980 – 1999

PROF. DR. KAZIMIR TARMAN, 2002 –
DOC. DR. DAVORIN TOME, 1992 –
JANA VIDIC, 1988 – 1992
AL VREZEC, 1999
DR. ANDREJ O. ŽUPANČIČ, 1980 – 1995

Seveda pa Acrocephalus ni skrbel le za bogatenje zakladnice ornitološkega znanja, pač pa tudi za bogatenje strokovnega jezika. V reviji so se prekalili marsikateri strokovni in ne le ornitološki izrazi. Lep jezik je prvi pogoj za kvaliteto revije. Zaradi svojega mednarodnega značaja sta bila v reviji že od rojstva dalje uporabljena dva jezika, slovenščina in angleščina. Sprva je bila angleščina omejena zgolj na povzetke, naslove in podnapise k slikam, kasneje pa se je z rastočim mednarodnim ugledom revije uveljavila tudi v člankih, prvič leta 1999. Pri reviji je sodelovalo šest lektorjev oziroma prevajalcev, Henrik Ciglič z najdaljšim 20-letnim stažem, dr. Roger H. Pain pa se je reviji pridružil leta 2002 kot lektor in član uredniškega odbora, zato ga navajam le v zgornjem seznamu.

Lektorji in prevajalci / Language editors and translators:

HENRIK CIGLIČ (slovenščina, angleščina), 1985 –
IRENA JURAK-WATTSON (angleščina), 1980 – 1985
JANKO KOVAČIČ (slovenščina), 1980 – 1991
TONE MIKLAVČIČ (angleščina), 1980
LIDIJA ŠELIGO (slovenščina), 1980

Prvi vtis na bralca pa ne naredi vsebina, pač pa sam videz revije, zato je bila tehnična podpora reviji kajpak izjemno pomembna skozi vseh 25 let. V celotnem obdobju svojega urednikovanja med letoma 1980 in 1999 je za obliko revije skrbel kar urednik Iztok Geister sam. Kljub temu se je moral pri nekaterih tehničnih podrobnostih, kot so bile risbe in prelom, zanašati na druge sodelavce, v prvih letih izhajanja revije, tja do leta 1987, pa je bilo treba besedila še pretipkavati. V letu 2000 se je novi urednik Borut Štumberger s sodelavci odločil, da revijo prenovi tako vsebinsko kot oblikovno. K sodelovanju je povabil oblikovalko Jasno Andrić, ki se je odločila za povsem spremenjen oblikovni koncept. Acrocephalus je tako dobil novo, sodobnejšo in svetovnim revijam primerljivo podobo.

Tehnična podpora / Technical support:

JASNA ANDRIĆ (oblikovanje), 2000 –
ELIZABETA BEŠEVIČ (tipkanje), 1985 – 1986
DANICA DOVGAN (tehnično risanje), 1983
IZTOK GEISTER (oblikovanje), 1980 – 1999
MARIJA LAVRIČ (tehnično risanje), 1980 – 1983
IVANKA METELKO (tipkanje), 1982 – 1986
ALJANA MLAKAR (tehnično risanje), 1980
BRANKA POKLUKAR (tipkanje), 1982, 1986
MARIJA POKLUKAR (tipkanje), 1980
MARKO POPOVIČ (prelom), 2000 – 2001
TADEJA SMRTNIK (prelom), 2001 –
OLGA SOBOČAN (tipkanje), 1987
DARJA ŠIPEC (prelom), 1999

ERIK VOVNIK (prelom), 2002

LOJZKA ŽVOKELJ (tipkanje), 1980 – 1981

Oblika naslovnice je večinoma vsebovala tudi portret ptice, prvič leta 1985 v 25. številki s fotografijo gnezdečega malega deževnika *Charadrius dubius* Iztoka Geistra. Redno pa so bile fotografije vključene v naslovnico s prvo prenovno oblike *Acrocephalus* leta 1988 s podobo male uharice *Asio otus* Davorina Tometa v prvi številki 9. letnika. Fotografiji so tako kar 12 let bogatili *Acrocephalus* s svojimi posnetki, vse do leta 2000, ko je bila revija drugič oblikovno prenovljena.

Fotografi naslovnice (* dve ali več naslovnice)/

Front-page photographers (* two or more front-pages):

E. BENUSSI, A. BIBIČ, I.A. BOŽIČ*, F. BRAČKO*, O. DOLENC, D. FEKONJA, I. GEISTER*, J. GREGORI, DR. HAAS, A. HUDOKLIN, P. KEUSCH, S. KLEMENC, B. KOZINC, B. MARČETA*, T. MIHELICH, H. ORŠANIČ, K. PEGORARO, M. PERUŠEK*, V. PFEIFER, M. POGAČNIK, M. SCHNEIDER-JACOBY, A. SOVINC, D. ŠERE*, M. ŠKERLAK, I. ŠKORNIK, D. TOME*, P. TRONTELJ, M. WOSCHITZ

Ob drugi prenovi oblike revije v letu 2000 pa fotografije niso več sodile v koncept naslovnice. Fotografijo je zamenjala črna risba in vse odlične objavljene risbe, doslej jih je bilo objavljenih 17, so bile delo JURIIJA MIKULETIČA. Mikuletičeve pa so tudi barvne risbe ob uvodniku, ki so ravno tako novost postavitve Jasne Andrić.

Ob koncu pa ne smemo pozabiti vseh piscev, ki so v tem obdobju pisali za *Acrocephalus*. Brez njih bi se reviji, kljub neštetim naporom urednika in njegovih sodelavcev, bolj slabo pisalo. Revija torej živi zaradi njih in zanje. Prihodnost revije je zato odvisna predvsem od piscev, ki bodo s svojimi prispevki želeli polniti njeno vsebino in s tem zakladnico ornitološkega znanja, ter od bralcev, ki se bodo vedno znova veselili rojstva vsake številke *Acrocephalus*. Zato z optimizmom zrimo v prihodnost revije in ptic!

AL VREZEC